Analiza financijskih izvještaja poduzeća u predstečajom postupku s aspekta vjerovnika i dužnika

Pandur, Lea

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:193347

Rights / Prava: Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN

Repository / Repozitorij:

Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository

zir.nsk.hr

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE

V A R A Ž D I N

Lea Pandur

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA U PREDSTEČAJNOM POSTUPKU S ASPEKTA VJEROVNIKA I DUŽNIKA

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE

V A R A Ž D I N

Lea Pandur

Matični broj: 0016140550

Studij: Ekonomika poduzetništva

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA U PREDSTEČAJNOM POSTUPKU S ASPEKTA VJEROVNIKA I DUŽNIKA

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

Doc. dr. sc. Suzana Keglević Kozjak

Varaždin, rujan 2022.

Lea Pandur

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada. Za bilo kakve netočnosti u činjenicama ili rasuđivanju preuzimam punu odgovornosti.

Autorica potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Ovim radom ukratko su opisani i objašnjeni pojmovi vezeni uz financijske izvještaje i njihovu analizu te predstečajni postupak i njegove sudionike. Također navedene su i opisane neke od metoda korištenih u analizi financijskih izvještaja. U praktičnom dijelu rada provedena je analiza financijskih izvještaja poduzeća TEHNIKA d.d. Razlog za odabir ovog poduzeća je dostupnost informacijama za razdoblje prije i nakon ulaska u predstečajni postupak. Ono predstavlja poduzeća koja su uspjela izaći iz predstečajnog postupka te su uspješno nastavili s redovnim poslovanjem. Analiza poduzeća provedena je u razdoblju 5 godina prije predstečaja i 5 godina nakon predstečaja. Ključni trenuci za poduzeće su 09.11.2018. godine kada je nad poduzećem TEHNIKA d.d. otvoren predstečajni postupak, te 03.03.2021. kada sud donosi rješenje o prekidu predstečajnog postupka, odnosno o potpisivanju predstečajne nagodbe. Zanimljivo kod ovog poduzeća je to što se razdobljem analize obuhvatilo poslovanje za vrijeme predstečajnog postupka, te nastavak redovnog poslovanja nakon sklapanja predstečajne nagodbe. Također u praktičnom djelu rada provedena je analiza financijskih izvještaja nad poduzećem Antonio Trade d.o.o., kao jednog od vjerovnika TEHNIKA d.d., u razdoblju od 2018. do 2021. godine.

Ključne riječi: financijski pokazatelji; analiza financijskih izvještaja; predstečajni postupak

Sadržaj

Sadržaj iii
1. Uvod 1
2. Metode i tehnike rada 2
3. Regulatorni okvir predstečajnog postupka u Republici Hrvatskoj 4
3.1. Općenito o predstečajnom postupku 5
3.2. Koraci i troškovi pokretanja predstečajnog postupka 6
3.3. Prednosti predstečajnog postupka 8
4. Analiza financijskih izvještaja na primjeru predstečajnog dužnika 10
4.1. Analiza financijskih izvještaja poduzeća prije ulaska u predstečaj 10
4.1.1. Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka 13
4.1.2. Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka 13
4.1.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja 14
4.2. Analiza financijskih izvještaja poduzeća nakon ulaska u predstečaj 17
4.2.1. Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka 20
4.2.2. Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka 21
4.2.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja 21
5. Analiza financijskih izvješća na primjeru predstečajnog vjerovnika 25
5.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance 25
5.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka 28
5.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja 28
6. Zaključak 30
Popis literature 32
Popis tablica 33

1. Uvod

Ovim završnim radom ukratko su opisani i objašnjeni pojmovi vezeni uz financijske izvještaje, njihovu analizu te predstečajni postupak i njegove sudionike. Cilj ovog rada je pobliže objasniti predstečajni postupak, korake njegove provedbe, razloge za pokretanjem te njegove prednosti kako za dužnike, tako i za vjerovnike. Također navedene su i opisane neke od metoda korištenih u analizi financijskih izvještaja poput vertikalne i horizontalne analize bilance, te izračuni financijskih pokazatelja od kojih će neki biti prikazani u praktičnom dijelu rada.

Analiza financijskih izvještaja iz praktičnog djela rada trebala bi ukazati na utjecaj predstečajnog postupka na poslovanje poduzeća dužnika, ali i vjerovnika. Analiza je provedena u svrhu razumijevanja predstečajnog postupka, odnosno njegovog utjecaja na financijske izvještaja (poslovanje) poduzeća. U praktičnom dijelu zadatka analizirani su financijski izvještaji poduzeća TEHNIKA d.d. kroz razdoblje od 10 godina, točnije 5 godina redovnog poslovanja te 5 godina poslovanja u predstečajnom postupku kako bi se uvidio odraz pravnog postupka na poslovanje. Pomoću provedene analize vidljive su razlike unutar stavki financijskih izvještaja u periodu poslovanja poduzeća prije predstečajnog postupka, zatim promjene nastale ulaskom u predstečajni postupak te naposljetku pozitivne promjene nastale sklapanjem predstečajnog sporazuma.

Nad financijskim izvještajima poduzeća provedena je horizontalan i vertikalna analiza, a kao temelj analize korišteni su bilanca te račun dobiti i gubitka, uz njih provedena je i analiza pomoću pokazatelja. Tijekom analize pomoću financijskih pokazatelja izračunato je nekoliko važnijih financijskih pokazatelja: koeficijent trenutne i tekuće likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti, koeficijent zaduženosti, koeficijent obrta ukupne imovine, te ekonomičnost ukupnog poslovanja. Također praktični rad obuhvaća analizu financijskih izvještaja još jednog poduzeća, to je Antonio Trade d.o.o. koji unutar ovog predstečajnog postupka ima ulogu vjerovnika. Nad financijskim izvještajima ovog poduzeća analiza je provedena u razdoblju od četiri godine, odnosno od 2018. godine kada je nad dužnikom TEHNIKA d.d. pokrenut predstečajni postupak pa do 2021. godine kada je potpisan predstečajni sporazum. Financijski izvještaji vjerovnika u predstečaju analizirani su kao i u slučaju dužnika, odnosno provedene su vertikalana i horizontalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka, uz analizu pomoću financijskih pokazatelja. Prilikom analize financijskih izvještaja vjerovnika korištena su samo tri financijska pokazatelja, oni pomoću kojih su uočljivije varijacije u poslovanju poduzeća, koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent zaduženosti i ekonomičnost ukupnog poslovanja.

2. Metode i tehnike rada

Računovodstvo kao funkcija svakog poduzeća odnosno trgovačkog društva ili općenito neke javne ustanove kao osnovni zadatak ima prikupljanje i obradu financijskih podataka te njihovo prezentiranje zainteresiranim korisnicima, što postiže kroz financijske izvještaje. Sam cilj izrade financijskih izvještaja proizlazi iz prethodno navedenog, a to je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti njegova poslovanja. Vrlo je bitno naglasiti kako ti financijski izvještaji moraju biti u skladu sa zakonom i temeljnim računovodstvenim načelima. Fokus ovog rada je na dva temeljna financijska izvještaja, bilanci koja kao temeljni financijski izvještaj pruža sustavan pregled imovina kapitala i obveza poduzeće, te računu dobiti i gubitka koji prikazuje profitabilnost poduzeća. Iz računa dobiti i gubitka je, zainteresiranim korisnicima, najjednostavnije iščitati rezultat poslovanja poduzeća. (Žager, 2001.)

Analiza financijskih izvještaja podrazumijeva primjenu različitih instrumenata i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u informacije potrebne za upravljanje. Temeljni postupci analize financijskih izvještaja koji se koriste prilikom provođenja analize financijskih izvještaja su: komparativni financijski izvještaji – horizontalna analiza, strukturni financijski izvještaji – vertikalna analiza, analiza pomoću pokazatelja, te specijalne analize. (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2017., str. 37.)

Također uz vertikalnu i horizontalnu analizu financijskih pokazatelja unutar praktičnog djela rada provedena je i analiza pomoću financijskih pokazatelje. „Rezultati dobiveni temeljem financijskih pokazatelja služe kao podloga odlučivanju u daljnjem poslovanju.“ (Žager, 1999., str. 172.)

U skladu s vrstom odluke koja se temeljem pojedinih pokazatelja donosi, razlikujemo nekoliko skupina financijskih pokazatelja. Prva skupina uključuje pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti, te investiranja koji se računaju temeljem bilance i računa dobiti i gubitka. Druga skupina pokazatelja temeljena je na novčanom toku, a podrazumijeva ocjene solventnosti i likvidnosti, kvalitete dobiti, kapitalnih izdataka i povrata novčanog toka. (Žager, 1999., str. 174-176.) Fokus ovog rada je na pokazateljima iz prve podjele koji će u praktičnom dijelu rada biti prikazani na primjeru.

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza. Najčešći pokazatelji ove skupine su koeficijenti trenutne, ubrzane i tekuće likvidnosti kao i koeficijent financijske stabilnosti. Pokazatelji zaduženosti baziraju se na podacima iz bilance, točnije na pasivi te govore koliki udio imovine je financiran vlastitim, a koliko tuđim sredstvima. Najčešće korišteni su koeficijent zaduženosti, koeficijent

financiranja te vlastitog financiranja. Pokazatelji aktivnosti, također nazivaju se i koeficijenti obrta, a upućuju na brzinu cirkuliranja imovine u poslovnom procesu. Također pomoću njega moguće je izračunati dane vezivanja sredstava, tj prosječno vrijeme obrta. Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda te prikazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ovi pokazatelji računaju se temeljem podataka iz računa dobiti i gubitka. Ekonomičnost ukupnog poslovanja računa se kao omjer ukupnog poslovanja te ukupnih rashoda, dok se za izračun ekonomičnosti poslovanja (prodaje) u omjer uzimaju prihodi od prodaje i rashodi od prodaje. Pokazatelji profitabilnosti uobičajeno podrazumijevaju pokazatelje marže profita, rentabilnost ukupne imovine, te rentabilnost vlastitog kapitala. Neto (bruto) maržu profita poduzeća moguće je izračunati tako da se neto (bruto) dobit i kamate podijele ukupnim prihodima. (Žager, 1999., str. 176-179.)

Uz već spomenutu analizu kojom su obrađeni financijski izvještaji poduzeća, TEHNIKA d.d. i Antonio Trade d.o.o., kroz rad korišteno je još nekoliko metoda. Također tu je i metoda sinteze kojom se povezuje teorijski i praktični dio ovog rada. Na kraju, prikupljene informacije i spoznaje nastale provedenom analizom bit će interpretirane unutar zaključka, korištenjem metode indukcije. Kroz metodu dedukcije odabrani su ključni pojmovi koji su obrađeni unutar ovog rada, te opisani metodom deskripcije. Tu je i metoda komparacije pomoću koje su uspoređivani podaci ključni za poslovanje poduzeća dužnika i vjerovnika unutar predstečajnog postupka.

3. Regulatorni okvir predstečajnog postupka u Republici Hrvatskoj

Prema Stečajnom zakonu Republike Hrvatske predstečajni postupak podrazumijeva pravni postupak koji se provodi u svrhu utvrđivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima, sprečavanja nesposobnosti plaćanja i održavanja njegove djelatnosti. (Čl. 2.) Objekt predstečajnog postupka mogu biti pravne i fizičke osobe, odnosno imovina dužnika pojedinca ako zakonom nije drugačije određeno**.** Dužnikom pojedincem smatra se fizička osoba obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i fizička osoba obveznik poreza na dobit prema odredbama Zakona o porezu na dobit. S druge strane predstečajni postupak ne može se provesti nad Republikom Hrvatskom i fondovima koji se financiraju iz proračuna RH, Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje te jedinicama lokalne i regionalne samouprave. Također predstečajni postupak ne provodi se nad financijskim institucijama, kreditnom unijom, investicijskim društvima, osiguravajućim društvima, leasing-društvima, institucijom za platni promet, te institucijom za el. novac. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.3)

U slučaju potrebe za pokretanjem predstečajnog postupka nad pravnom osobom čija je glavna djelatnost proizvodnja oružja i vojne opreme, odnosno pružanje usluga Oružanim snagama Republike Hrvatske, prije pokretanja postupka potrebno je zatražiti odobrenje od nadležnog ministra. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.3)

Tijekom predstečajnom postupku isključivo je stvarno i mjesno nadležan trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište dužnika, a ako sjedište nije prijavljeno, nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi prebivalište ili boravište dužnika pojedinca. Prvostupanjski postupak provodi sudac pojedinac, dok u drugostupanjskom postupku sud o žalbi odlučuje vijećem koje se sastoji od 3 suca. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.8)

3.1. Općenito o predstečajnom postupku

Prijedlog za pokretanje predstečajnog postupka podnosi se na sudu pisanim obrascem koji sadržava podatke za identifikaciju dužnika i podnositelja prijedloga, te popis imovine i obveza dužnika, u slučaju da dužnik sam podnosi prijedlog. U suprotnome sud nalaže dužniku da dostavi popis imovine i obveza. Prijedlog se može povući prije donošenja sudskog rješenja, troškove postupka snosi predlagatelj. Odluka suda objavljuje se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Za svaki prijedlog provodi se jedinstveni postupak, ali na kraju se donosi zajednička odlika. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.16)

Ako je pokrenut predstečajni postupak, ne može se podnijeti zahtjev za pokretanje stečajnog postupka sve dok predstečajni ne završi. Za vrijeme likvidacije poduzeća nije dopušteno pokretanje predstečajnog postupka isto kao i ako je već pokrenut stečajni postupak. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.15)

Na prvostupanjsku odluku suda moguće je podnijeti žalbu u roku 8 dana od dostave rješenja, nakon primitka žalbe u roku od 8 dana sud je dužan žalbu proslijediti drugostupanjskom sudu. Drugostupanjski sud ima 60 dana za donošenje odluke na koju se više nije dopušteno žaliti. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.17)

Predstečajni postupak kao osnovu za pokretanje ima sudsku potvrdu da doista postoji prijeteća nesposobnosti za plaćanje. Ona naime postoji ukoliko predlagatelj učini vjerojatnim da dužnik neće moći ispuniti svoje postojeće obveze po roku dospijeća. Prijeteća nesposobnost za plaćanje smatra se ako u trenutku podnošenja zakona nisu nastale okolnosti zbog kojih se smatra da je dužnik postao trajnije nesposoban za plaćanje i ako:
a) u dužnikovom Očevidniku osnova za plaćanje ima jednu ili više neizvršenih osnova za plaćanje koje je, na temelju valjanih osnova za plaćanje, trebalo naplatiti s bilo kojeg od njegova računa ili
b) duže od 30 dana kasni s isplatom plaće koja radniku pripada prema ugovoru o radu ili bilo kojem drugom aktu kojim se propisuju obveze poslodavca prema radniku ili
c) u roku od 30 dana ne uplati doprinose i poreze prema plaći računajući od dana kada je radniku bio dužan isplatiti plaću. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.4)

Postojanje navedenih okolnosti vezanih uz neizvršena plaćanja lako se mogu iščitati/dokazati pomoću potvrde Financijske agencije koja je dužna tu potvrdu izdati na zahtjev dužnika ili vjerovnika u najkraćem mogućem roku, u suprotnom ona odgovara za štetu koju bi podnositelj mogao pretrpjeti zbog toga. Postojanje navedenih okolnosti vezanih uz neisplatu plaće i njenih doprinosa, odnosno poreznih obveza dokazuje se obračunom neisplaćenih plaća sastavljen u skladu s propisima. Uz obračun plaće podnositelj zahtijeva dužan je dostaviti i

potvrdu Ministarstva financija kojom se potvrđuje da je navedeni obračun valjan i sastavljen u skladu s propisima. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.4)

3.2. Koraci i troškovi pokretanja predstečajnog postupka

Prvi korak prilikom pokretanja predstečajnog postupka je svakako podnošenje prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka za što je u ovom slučaju ovlašten dužnik. Uz prijedlog potrebno je predočiti isprave: financijski izvještaji u skladu sa Zakonom o računovodstvu ne stariji od 3 mjeseca, izjava o broju zaposlenih na zadnji dan u mjesecu prije podnošenja prijedloga te prijedlog plana restrukturiranja u slučaju da je u ovoj fazi već izrađen. Ako plan restrukturiranja još nije izrađen, potrebno ga je dostaviti nadležnom trgovačkom sudu najkasnije 21 dan nakon podnošenja zahtjeva. Pravo podnošenja plana restrukturiranja također ima dužnik. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl. 25 i čl. 26.)

U razdoblju čekanja odluke od suda, u pravilu 8 dana, podnositelj zahtjeva / dužnik može obavljati samo nužna plaćanja za nastavak poslovanja. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl. 30)

Ako sud utvrdi da su ispunjene pretpostavke za otvaranje predstečajnog postupka donijet će rješenje o otvaranju predstečajnog postupka. Zatim će imenovati povjerenika i objaviti doneseno rješenje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Nakon objave sudskog rješenja podnositelj prijedloga ima pravo na žalbu u slučaju odbijenog prijedloga za pokretanje predstečajnog postupka, dok dužnik pojedinac ili osoba ovlaštena za njegovo zastupanje imaju pravo na žalbu ako sud donese odluku o otvaranju predstečajnog postupka. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.33)

Rješenje o otvaranju predstečajnog postupka sud će dostaviti Financijskoj agenciji, a ono mora sadržavati podatke za identifikaciju dužnika (i povjerenika), te pozive vjerovnicima da u roku od 21 dan prijave svoje tražbine ili u roku od 15 dana ospore tražbine dužnika (i povjerenika) ako ih smatraju nepostojećim uz obveznu naznaku iznosa i razlog osporavanja. Također poziv dužniku (i povjereniku) da u roku od 30 dana nakon primitka tablice prijavljenih tražbina (objavljena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova) financijskoj agenciji za svaku dostavi pisano očitovanje o tome priznaje li tražbinu ili je osporava. Zatim slijedi poziv dužniku da vjerovnicima (i povjereniku) omogući uvid u isprave iz kojih proizlaze tražbine. Također upućuje se poziv dužnikovim dužnicima da svoje dospjele obveze prema njemu ispune bez odgode. Otvaranje predstečajnog postupka upisuje se u registar u kojem je dužnik upisan i u javne knjige, registre upisnike i očevidnike u kojima je dužnik upisan kao nositelj nekog prava. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.34)

Otvaranjem predstečajnog postupka od strane Financijske agencije zaustavljaju se sva plaćanja iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje, osim u situacijama kada vjerovnik zatraži to temeljem prava koja proizlazi iz ovog ili drugih zakona. Neka od tih plaćanja su: neisplaćene plaće, otpremnine i naknade za plaće, sve tražbine od strane sadašnjih i prošlih radnika, plaćanja koja se odnose na mjere osiguranja u kaznenom postupku, tražbina koje proizlaze iz obiteljskog odnosa. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.69)

Financijska agencija dužna je nadležnom sudu najkasnije 3 dana od isteka roka za prijavu tražbina dostaviti svu primljenu dokumentaciju u papirnatom obliku. Također dužna je dužniku i vjerovniku omogućiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju sve dok je ne proslijedi sudu. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.43) Nadzor nad postupcima Financijske agencije u ovom slučaju provodi sud te ako je utvrđeno da ne postupa u skladu s ovim ili drugim zakonima može je kazniti iznosom od 50.000,00 kuna. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.45)

Zatim sud zakazuje ročište radi ispitivanja tražbina na kojemu sudjeluju dužnik (i povjerenik), te vjerovnici koji su prijavili svoje tražbine. Nakon rasprave utvrđuju se tražbine. Sud izrađuje tablicu ispitanih tražbina i donosi rješenje o utvrđenim i osporenim tražbinama uz razloge osporavanja. O osporenim tražbina sud će odlučiti o upućivanju na parnicu radi osporavanja tražbine. Rješenje suda objavljuje se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.46-50)

Nakon objave sudskog rješenja dužnik i vjerovnik imaju pravo na žalbu. Prvostupanjski sud žalbe u roku od 3 dana mora proslijediti drugostupanjskom sudu koji o žalbama odlučuje do 8 dana nakon njihova primitka. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.51)

Kada su sve tražbine utvrđene ili osporene podnositelj zahtijeva dužan je u roku od 21. dana sastaviti i predati sudu novi plan restrukturiranja koji će sadržavati sve navedene u skladu s ovim zakonom. U koliko sud u određenom roku zaprimi novi plan restrukturiranja objavljuje ga na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, u suprotnom sud može (i hoće) obustaviti postupak. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.52)

Najkasnije 30 dana od pravomoćnosti rješenja o utvrđenim i osporenim tražbinama, sud zakazuje ročište za raspravljanje i glasovanje o planu restrukturiranja. Dužnik na ročištu izlaže plan restrukturiranja. Otvara se rasprava u kojoj svi pa i vjerovnici imaju pravo sudjelovati, o prijedlozima vjerovnika očituje se dužnik. Na kraju rasprave vjerovnici o planu restrukturiranja odlučuju glasovanjem. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.54 i čl.60)

Ako su ispunjene pretpostavke za potvrdu plana restrukturiranja sud će donijeti rješenje o potvrdi plana restrukturiranja i objaviti ga na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova te

proslijediti ga Financijskoj agenciji, dok će u suprotnom obustaviti predstečajni postupak. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.61.)

Sud donosi rješenje o zaključenju predstečajnog postupka čim rješenje o potvrdi plana restrukturiranja postane pravomoćno. Prije no što predstečajni postupak bude zaključen dužnik je obvezan namiriti troškove predstečajnog postupka te neosporene tražbine dospjele nakon otvaranja predstečajnog postupka. U konačnici sud obavještava dužnika (i povjerenika) o tome kada će nastupiti pravni učinci zaključenja predstečajnog postupka. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.74)

U predstečajnom postupku svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka, ako Stečajnim zakonom RH nije drugačije određeno.

Podnositelj prijedloga dužan je uplatiti predujam za troškove predstečajnog postupka u punom iznosu, odnosno 5.000,00 kuna. U slučaju da je prijedlog podnijelo više osoba svaka će za svoj prijedlog morati uplatiti jednaki iznos. Ako podnositelj prijedloga ne izvrši uplatu, odnosno nema dokaz o uplati sud će prijedlog odbaciti kao nedopušten. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.28)

U slučaju da su nakon poziva određene tražbine dužnika osporene od strane vjerovnika, podnositelj prijedloga (dužnik) obvezan je platiti naknadu Financijskoj agenciji u visini 2% od iznosa tražbine (ali ne više od 200,00 kuna) za svaku od njih. Isto tako dužan je platiti tu naknadu ako pojedina tražbina nije prijavljena. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.45)

Kako bi sud mogao donijeti rješenje o zaključenju predstečajnog postupka dužnik je dužan namiriti sve troškove predstečajnog postupka.

3.3. Prednosti predstečajnog postupka

U nastavku navedene neke od prednosti, odnosno ono dobro što proizlazi iz predstečajnog postupka. Opisan je utjecaj provedbe predstečajnog postupka na glavna poduzeća ovog postupka, odnosno dužnike i njihove vjerovnike. Dakako poznata je činjenica kako su prednosti ovog postupka na strani dužnika, on se provodi kako bi se spriječilo potencijalno propadanje trgovačkog društva.

Po određenim stavkama ovog i drugih zakona vjerovnik ima pravo tražiti plaćanje po osnovama za plaćanje koje podrazumijevaju neisplaćene plaće, otpremnine i naknade za plaće, sve tražbine od strane sadašnjih i prošlih radnika, plaćanja koja se odnose na mjere osiguranja u kaznenom postupku, tražbina koje proizlaze iz obiteljskog odnosa. I to u trenucima kada Financijska agencija provodi obustavu plaćanja dužnikovim sredstvima.

Najbitnije za istaknuti je kako u slučaju otvaranja predstečajne nagodbe vjerovnik ima šansu naplate svojih tražbina ili u cijelosti ili djelomično ovisno o kasnijoj odluci suda i usklađenosti s financijskim izvještajima. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.7)

Pogodnost na koju dužnik ima pravo i to nešto prije pokretanja samog predstečajnog postupka je rano upozoravanje i pristup informacijama gdje mu se osigurava pristup jasnom i transparentnom sustavu gdje ga se upozorava na okolnosti koje bi mogle dovesti do nastanka prijeteće nesposobnosti plaćanja. Svi podaci i informacije od javnog značaja pa tako bitne i za dužnike nalaze se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.7)

Najistaknutija prednost predstečajnog postupka za dužnika je mogućnost nastavka poslovanja s određenim olakšicama i odgodama koje su u nastavku detaljnije opisane. (Gelenčer G., 2015.) Svakako treba istaknuti situaciju u kojoj prilikom potpisivanja predstečajnog sporazum dužniku može biti otpisano do 80% posto utvrđenih tražbina tijekom predstečajnog postupka, te se za ostatak duga određuju uvjeti otplate koji će biti najpogodniji za njega, ali i donekle odgovarati vjerovnicima. Na dan kada je pokrenut predstečajni postupak nad dužnikom nastupa prekid svih parničnih i arbitražnih postupaka nad njim, kao i zabrana pokretanja novih u vezi tražbina koje su obuhvaćene predstečajnim postupkom. Isto tako toga dana nastupa prekid svih ovršnih postupaka i postupaka osiguranja, kao naravno i zabrana pokretanja novih uz tražbine povezane s predstečajnim postupkom. Zabrana provođenja ovrhe traje 120 dana, no na zahtjev vjerovnika (ili povjerenika) moguće ju je produžiti za 90 dana najviše dva puta. Naravno odgoda je moguća u slučaju da nadležni sud ustanovi napredak u planu restrukturiranja te da je odgoda roka značajna za daljnji razvoj plana. Po isteku roka ovrha nad dužnikom se nastavlja.

U obje situacije sud će donijeti odluku o odbacivanju tužbe ili obustavi postupaka ako je utvrđen prekid postupka zbog otvaranja predstečanog postupka u kojemu je doneseno pravomoćno rješenje o potvrdi plana restrukturiranja. Bitno je naglasiti kako predstečajni postupak ne utječe na mjere osiguranja u kaznenom postupku, porezne postupke utvrđivanja zlouporabe prava i upravne postupke koje provodi Ministarstvo financija, porezna uprava u postupcima utvrđivanja poreznih obveza. (Stečajni zakon, NN 71/15, 104/17, 36/22, čl.68)

4. Analiza financijskih izvještaja na primjeru predstečajnog dužnika

Poduzeće TEHNIKA d.d. posluje preko 75 godinai jedna je od najvećih građevinskih tvrtki na području Republike Hrvatske.

S obzirom na to da je poduzeće 2017. godinu završilo s gubitkom od 142.624.192,65 kuna na skupštini se otvorilo pitanje o daljnjem poslovanju. Dio gubitka pokriti će zadržanom dobiti od 94.519.441,23 kune, dok će ostatak, odnosno 48.104.751,42 biti pokriveno iz rezervi dosadašnjeg poslovanja.

Nakon podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka od strane TEHNIKA d.d., Trgovački sud u Zagrebu 09.11.2018. godine svojim rješenjem otvara predstečajni postupak za spomenuto poduzeće.

3. ožujka 2021. godine Trgovački sud u Zagrebu u ime Republike Hrvatske donosi rješenje o potvrdi predstečajnog sporazuma. S obzirom da je nadležni trgovački sud osporio pristigle žalbe vjerovnika na doneseno rješenje time je službeno prekinut predstečajni postupak nad TEHNIKA d.d., a poduzeće dalje nastavlja s redovnim poslovanjem. (Uprava TEHNIKA d.d., 27.5.2021.)

Tim rješenjem od 3. 3. 2021. Trgovački sud u Zagrebu odobrava otpis 80% iznosa utvrđenih tražbina te otplatu preostalih 20%. Otplata se vrši na način da se preostali iznos otplaćuje u 24 jednakih tromjesečnih rata, bez kamata, uz poček od 24 mjeseca nakon donošenja pravomoćnog rješenja Trgovačkog suda kojim se potvrđuje predstečajni sporazum. (Trgovački sud u Zagrebu, Ribić) Drugim riječima poduzeće TEHNIKA d.d. će s otplatom prijavljenih tražbina započeti tek u ožujku 2024. godine.

4.1. Analiza financijskih izvještaja poduzeća prije ulaska u predstečaj

U nastavku su prikazani bilanca i račun dobiti i gubitka poduzeća TEHNIKA d.d. nad kojima su provedene vertikalana i horizontalna analiza. Promatrano razdoblje u ovom dijelu je poslovanje poduzeća do otvaranja predstečajnog postupka.

Tablica 1 Bilanca TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

BILANCA - TEHNIKA D.D. (2013-2017.)						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
	AKTIVA					
A.	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn
B.	DUGOTRAJNA IMOVINA	**602.083.227,88 kn**	**587.815.563,54 kn**	**551.048.816,03 kn**	**511.088.066,24 kn**	**639.631.559,12 kn**
1.	Nematerijalna imovina	41.834.578,22 kn	42.315.908,83 kn	41.741.040,73 kn	41.041.886,18 kn	40.841.846,25 kn
2.	Materijalna imovina	527.266.068,80 kn	490.711.295,99 kn	460.642.295,67 kn	427.015.618,60 kn	540.641.249,79 kn
3.	Financijska imovina	32.979.833,46 kn	54.788.358,72 kn	48.665.479,67 kn	43.030.561,46 kn	58.148.463,08 kn
4.	Potraživanja	2.747,40 kn	- kn	- kn	- kn	- kn
C.	KRATKOTRAJNA IMOVINA	**712.396.349,03 kn**	**519.130.266,14 kn**	**444.646.982,21 kn**	**326.496.916,12 kn**	**268.282.129,23 kn**
1.	Zalihe	164.250.943,22 kn	145.395.031,30 kn	174.167.856,49 kn	160.593.072,89 kn	144.147.055,64 kn
2.	Potraživanja	197.072.813,59 kn	131.468.210,45 kn	161.152.573,16 kn	121.997.965,00 kn	97.333.189,98 kn
3.	Financijska imovina	322.087.335,86 kn	214.918.247,40 kn	95.200.209,40 kn	37.817.043,66 kn	14.628.755,84 kn
4.	Novac na računu i u blagajni	28.985.256,36 kn	27.348.776,99 kn	14.126.343,16 kn	6.088.834,57 kn	12.173.127,77 kn
D.	plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	55.980.946,20 kn	116.147.631,52 kn	153.595.996,07 kn	171.991.178,00 kn	113.193.690,20 kn
E.	**UKUPNA AKTIVA**	**1.370.460.523,11 kn**	**1.223.093.461,20 kn**	**1.149.291.794,31 kn**	**1.009.576.160,36 kn**	**1.021.107.378,55 kn**
F.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	646.804.704,87 kn	474.715.765,22 kn	- kn	- kn	- kn
	PASIVA					
A.	KAPITAL I REZERVE	322.074.809,24 kn	324.249.762,89 kn	324.757.882,09 kn	325.263.538,25 kn	342.783.460,71 kn
1.	Upisani temeljni kapital	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn
2.	Kapitalne rezerve	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn
3.	Rezerve iz dobiti	55.531.134,23 kn	55.531.134,23 kn	55.397.053,28 kn	55.397.053,28 kn	55.397.053,28 kn
4.	Revalorizacijske rezerve	83.389,81 kn	107.646,89 kn	118.291,15 kn	154.467,13 kn	159.040.494,99 kn
5.	Zadržana dobit	88.276.917,30 kn	89.400.795,15 kn	91.421.247,94 kn	92.177.467,13 kn	94.519.441,23 kn
6.	Dobitak tekuće godine	1.096.715,57 kn	1.288.063,50 kn	493.242,25 kn	926.290,85 kn	- 142.624.192,65 kn
7.	Manjinski interes	6.572.652,33 kn	7.408.123,12 kn	6.814.047,47 kn	6.093.739,39 kn	5.936.663,86 kn
B.	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE	53.262.739,68 kn	53.286.759,52 kn	52.105.560,83 kn	49.063.981,41 kn	40.122.120,58 kn
C.	DUGOROČNE OBVEZE	291.718.470,54 kn	292.910.234,07 kn	263.746.657,31 kn	251.724.051,28 kn	249.867.878,27 kn
D.	KRATKOROČNE OBVEZE	644.625.764,16 kn	509.231.400,82 kn	457.811.560,55 kn	339.590.299,99 kn	349.687.058,43 kn
E.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	58.688.739,49 kn	43.415.303,90 kn	50.870.133,98 kn	43.943.289,16 kn	38.646.860,65 kn
F.	**UKUPNA PASIVA**	**1.370.370.523,11 kn**	**1.223.093.461,20 kn**	**1.149.291.794,76 kn**	**1.009.576.160,36 kn**	**1.021.107.378,55 kn**
G.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	646.804.704,87 kn	474.715.765,22 kn	- kn	- kn	- kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije.

Tablica 2 Račun dobiti i gubitka TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

RAČUN DOBITI I GUBITKA - TEHNIKA D.D. (2013-2017.)						
		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
1.	Prihodi iz poslovne djelatnosti	848.401.577,67 kn	668.831.308,90 kn	728.049.142,89 kn	594.041.628,85 kn	607.932.703,21 kn
2.	Rashodi iz poslovne djelatnosti	856.819.174,68 kn	675.128.874,29 kn	728.345.068,87 kn	598.019.542,16 kn	748.989.034,14 kn
3.	Financijski prihodi	49.039.961,93 kn	43.516.271,36 kn	26.241.032,59 kn	20.225.203,41 kn	21.398.913,91 kn
4.	Financijski rashodi	38.932.586,60 kn	35.225.729,88 kn	24.997.645,60 kn	14.744.500,18 kn	22.921.817,93 kn
5.	Ukupni prihodi	897.441.539,60 kn	712.347.580,26 kn	754.290.175,48 kn	614.266.832,26 kn	629.331.617,12 kn
6.	Ukupni rashodi	895.751.761,10 kn	710.354.604,17 kn	753.342.714,47 kn	612.764.042,34 kn	771.910.852,07 kn
7.	Brtuto dobit (gubitak) prije oporezivanja	1.689.778,50 kn	1.992.976,09 kn	947.461,01 kn	1.502.789,92 kn	- 142.579.234,95 kn
8.	Porez na dobit	539.062,93 kn	704.912,59 kn	454.218,76 kn	576.499,07 kn	44.957,70 kn
9.	Neto dobit (gubitak)	1.096.715,57 kn	1.288.063,50 kn	493.242,25 kn	926.290,85 kn	- 142.624.192,65 kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

4.1.1. Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Iz tablice 1, odnosno iz bilance poduzeća TEHNIKA d.d. za razdoblje prije ulaska u predstečajni postupak vidljiv je negativan trend u stanju ukupne aktive i pasive. Nešto drugačija situacija pojavljuje se u 2017. godini kada se stanje ipak malo povećava. Najveće smanjenje zabilježeno je u 2016. godini kada je stanje ukupne imovine te kapitala i obveza niže za 12,16% u odnosu na prethodnu godinu. Zatim je u 2017. godini nastao porast od 1,14% no s obzirom na visinu iznosa i ostale činjenice vezane uz poslovanje poduzeća to je zanemarivi podatak. Kroz promatrano razdoblje vidljivo je kako vlastiti izvori imovine imaju pozitivan trend te bilježe konstantni porast što je za poduzeće svakako pozitivna stvar. S druge strane tuđi izvori bilježe varijacije ovisno o poslovnoj godini, ali svakako je za poduzeće prihvatljivije kada se te stavke smanjuju, što pretežno i jest slučaj.

U tablici 2 prikazana su stanja računa dobiti i gubitka kroz razdoblje od 2013. do 2017. godine, odnosno do ulaska poduzeća u predstečajni postupak. Vidljivo je kako je najveći pad ukupnih prihoda zabilježen 2014. godine kada su oni za čak 20% niži od prošlogodišnjih, slična situacija je i s rashodima. 2017. godine poduzeće ostvaruje povećanje ukupnih prihoda za 2,25%, ali to je zanemarivo s obzirom na porast ukupnih rashoda od skoro 26%. Kretanje neto i bruto dobiti poduzeća varira iz godine u godinu te su vidljiva povećanja i smanjenja u njihovoj vrijednosti. Dakako najznačajnija promjena vidljiva je na prijelazu iz 2016. u 2017. godinu kada je bruto dobit poduzeća umanjena za 9.588%, u ovom slučaju više se ne govori o bruto dobiti, već o ostvarenom bruto gubitku. Nakon oporezivanja situacija je sljedeća: na prijelazu iz 2016. u 2017. godinu zabilježen je pad neto dobiti od 15.497%. Najznačajnija smanjenja kroz promatrano razdoblje vidljiva su pod stavkama kratkotrajne imovine, to su kratkotrajna potraživanja (smanjenje od 99.739.623,61 kune) i kratkotrajna financijska imovina (smanjenje u iznosu od 307.458.580,02 kune). Također, velika razlika vidljiva je i pod stavkama pasive, odnosno stavka dobitak (gubitak) tekuće godine od 2013. do 2017. godine bilježi smanjenje od 143.720.908,22 kune, dok stavka kratkoročne obveze bilježi smanjenje od početka razdoblja u visini od 294.938.705,73 kune.

4.1.2. Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Vertikalnom analizom financijskih izvještaja provodi se analiza strukture zastupljenih stavki. Kao što je već rečeno tablica 1 prikazuje stavke bilance TEHNIKA d.d., odnosno njihove vrijednosti kroz razdoblje od 2013. do 2017. godine. Vidljivo je kako na početku promatranog razdoblja, 2013. godine kratkotrajna imovina ima više od 50% vrijednosti u ukupnoj imovini, točnije 51,98%, dok je dugotrajna zastupa svega 43,93%. S druge strane na kraju razdoblja

2017. godine omjer je nešto drugačiji. 2017. dugotrajna imovina ima 62,64% ukupne imovine, dok je vrijednost kratkotrajne svega 26,27%.

Iz tablice 2 kojom su prikazane stavke računa dobiti i gubitka poduzeća TEHNIKA d.d., vidljivo je kako kroz cijelo razdoblje unutar ukupnih prihoda dominiraju prihodi iz poslovne djelatnosti. Također ista situacija je i s ukupnim rashodima unutar kojih dominiraju rashodi iz poslovnih djelatnosti. 2013. godine udio poslovnih prihoda iznosio je 94,54% unutar ukupnih prihoda poduzeća, na kraju razdoblja 2017. godine taj udio je nešto viši odnosno iznosio je 96,60%. Po pitanju poslovnih rashoda 2013. godine njihov udio unutar ukupnih rashoda poduzeća iznosio je 95,65%, dok su na kraju promatranog razdoblja bili zastupljeni u udjelu od 97,03%.

4.1.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja

U nastavku prikazan je izračun nekoliko važnijih financijskih pokazatelja kako bi se na temelju njih donijeli zaključci o poslovanju poduzeća prije ulaska u predstečajni postupak. Također analiza pomoću pokazatelja provedena je kako bi se uvidjele razlike u njegovu poslovanju tokom godina i utjecaj predstečajnog postupka.

Kao što je ranije navedeno pokazatelji likvidnosti prikazuju razinu sposobnosti poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze. Sljedeće tri tablice prikazuju izračun i kretanje najznačajnijih pokazatelja ove skupine, a to su koeficijent trenutne i tekuće likvidnosti, te koeficijent financijske stabilnosti.

Tablica 3 Izračun koeficijenta trenutne likvidnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji likvidnosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
KO trenutne likvidnosti =	novac / kratkoročne oveze	=	0,045	0,054	0,031	0,018	0,035

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 3. prikazuje kretanje koeficijenta trenutne likvidnosti u intervalu od 2013. do 2017. godine, odnosno do trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak. Koeficijent trenutne likvidnosti izračunava se kao omjer novčanih sredstava u vlasništvu poduzeća te njegovih kratkoročnih obveza. Iz tablice 3 vidljivo je kako koeficijent trenutne likvidnosti poduzeća Tehnika d.d. u promatranom razdoblju varira, no u niti jednom trenutku ne prelazi 1. Iz toga se može zaključiti kako poslovanje poduzeća nije zadovoljavajuće, odnosno njegovi rezultati nisu zadovoljavajući. Prema ovim podacima iz ovog razdoblja, kao najbolju poslovnu godinu možemo izdvojiti 2014., kada je poduzeće svojim novcem moglo pokriti nešto više od 5% kratkoročnih obveza.

Tablica 4 Izračun koeficijenta tekuće likvidnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji likvidnosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
KO tekuće likvidnosti =	kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze	=	1,105	1,019	0,971	0,961	0,767

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 4 prikazuje kretanje koeficijenta tekuće likvidnosti u intervalu od 2013. do 2017. godine, odnosno do trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak. Koeficijent tekuće likvidnosti izračunava se kao omjer kratkotrajne imovine poduzeća, te njegovih kratkoročnih obveza. Vidljivo je kako koeficijent tekuće likvidnosti ima opadajući trend kroz promatrano razdoblje, što samo potvrđuje prethodnu teoriju lošijem poslovanju poduzeća TEHNIKA d.d. Uz to, u slučaju normalnog, zadovoljavajućeg poslovanja poduzeća koeficijent tekuće likvidnosti trebao bi biti veći od 2. U normalnim uvjetima poslovanja poduzeće bi iz kratkotrajne imovine trebalo moći isplatiti minimalno dvostruko veću vrijednost od postojećih obveza. Što u slučaju TEHNIKA d.d. nije moguće niti na početku promatranog razdoblja. S na to obzirom da znamo kako poduzeće na kraju tog razdoblja ulazi u predstečajni postupak, dobiveni podaci su u skladu s očekivanjima.

Tablica 5 Izračun koeficijenta financijske stabilnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji likvidnosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
KO financijske stebilnosti =	dugotrajana imovina / kapital + dugoročne obveze	=	1,303	1,268	1,269	1,210	1,522

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 5 prikazuje kretanje koeficijenta financijske stabilnosti u intervalu od 2013. do 2017. godine, odnosno do trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak. Koeficijent financijske stabilnosti izračunava se kao omjer dugotrajne te kapitala i dugoročnih obveza. Drugim riječima dugotrajnu imovinu poduzeća dijelimo sa zbrojem kapitala i dugoročnih obveza poduzeća. Iz ove tablice vidljivo je kako se koeficijent financijske stabilnosti smanjuje što je pozitivno, ali do 2017. godine kada se naglo povećava. Zanimljivo je kako prilikom računanja ovog koeficjenta njegovo smanjenje kroz vrijeme smatramo pozitivnim za poduzeće, što znači da poduzeće za otplatu dugotrajne imovine smanjuje zastupljenost glavnice i dugoročnih obveza.

U nastavku prikazan je izračun, ali i kretanje koeficijenta zaduženosti kao najznačajnijeg pokazatelja zaduženosti. Kao što je ranije navedeno pokazatelji zaduženosti računaju se na temelju bilance te prikazuju statičku zaduženost, odnosno iz njih je moguće iščitati koliko je imovine poduzeće financiralo vlastitim sredstvima (kapital), a koliko tuđim (obveze).

Tablica 6 Izračun koeficijenta zaduženosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji zaduženosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
KO zaduženosti =	ukupne obveze / ukupna imovina	=	0,712	0,656	0,628	0,586	0,587

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 6 prikazuje kretanje koeficijenta zaduženosti u razdoblju od 2013. do 2017. godine, odnosno do odlaska poduzeća u predstečajni postupak. Koeficijent zaduženosti izračunava se kao omjer ukupnih obveza poduzeća te njegove ukupne imovine. Iz ove tablice vidljivo je kako se koeficijent zaduženosti kroz promatrano razdoblje smanjuje, odnosno vidljivo je kako je zaduženost poduzeća sve manja, tj. poduzeće imovinu sve više financira vlastitim sredstvima. Iako se kroz vrijeme taj koeficijent smanjuje, ostaje viši od 0,5 iz čega iščitavamo da poduzeće za više od 50% imovine koristi tuđa sredstva financiranja.

Pokazatelji aktivnosti (koeficijenti obrta), kao što je već istaknuto, upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Najčešće se izračunavaju za ukupnu i kratkotrajnu imovinu, te potraživanja.

Tablica 7 Izračun koeficijenta obrta ukupne imovine TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji aktivnosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
KO obrta ukupne imovine =	ukupni prihodi / ukupna imovina	=	0,683	0,582	0,656	0,608	0,616

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 7 prikazuje kretanje koeficijenta obrta ukupne imovine kroz razdoblje od 2013. do 2017. godine, odnosno do ulaska poduzeća u predstečajni postupak. Koeficijent obrta ukupne imovine računa se kao omjer ukupnih prihoda i ukupne imovine, odnosno iz njega je moguće iščitati koliko puta poduzeće kroz svoje prihode obrnuti vrijednost vlastite imovine. Iz tablice 7 vidljivo je kako poduzeće na godišnjoj razini ne uspijeva ostvariti prihode u visini svoje ukupne imovine, kamoli da je udvostruči ili utrostruči što se zapravo očekuje.

Tablica 8 Izračun ekonomičnosti poslovanja TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)

Pokazatelji ekonomičnosti			2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
ekonomičnost ukupnog poslovanja =	ukupni prihodi / ukupni rashodi	=	1,002	1,003	1,001	1,002	0,815

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 8 prikazuje izračun i kretanje ekonomičnosti ukupnog poslovanja poduzeća u razdoblju od 2013. do 2017. godine, odnosno do ulaska poduzeća TEHNIKA d.d. u predstečajni postupak. S obzirom na podatke iz tablice može se zaključiti da poduzeće posluje

na granici ekonomičnosti te su joj prihodi u promatranom razdoblju, do 2017. godine, nešto viši od rashoda. Isto tako vidljivo je kako se ekonomičnost poslovanja naglo smanjuje u 2017. godini, uprava poduzeća je svjesna situacije u kojoj se poduzeće nalazi te svoje poslovanje nastavlja kroz predstečajni postupak.

4.2. Analiza financijskih izvještaja poduzeća nakon ulaska u predstečaj

Tablice u nastavku prikazuju bilancu te račun dobiti i gubitka, nad kojima su provedene horizontalna i vertikalna analiza. Naravno u ovom dijelu analiza je provedena na stanjima u razdoblju od 2018. do 2022. godine, odnosno nakon pokretanja predstečajnog postupka pa sve do sklapanja predstečajne nagodbe i nastavka redovnog poslovanja. S obzirom da je 2022. godina tekuća, te da su za sada dostupni podaci za prvo polugodište, 2022. godinu, odnosno vrijednosti navedene pod određenim stavkama financijskih izvješća ne smatraju se reprezentativnim

Tablica 9 Bilanca poduzeća TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

BILANCA - TEHNIKA D.D. (2018-2022.)						
		2018.	2019.	2020.	2021.	2022. (Q2)
	AKTIVA					
A.	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn
B.	DUGOTRAJNA IMOVINA	**481.082.693,57 kn**	**406.868.310,13 kn**	**304.291.000,00 kn**	**126.754.000,00 kn**	**120.253.443,00 kn**
1.	Nematerijalna imovina	10.041.934,80 kn	8.964.766,95 kn	137.730.000,00 kn	22.088.000,00 kn	- kn
2.	Materijalna imovina	466.820.471,00 kn	390.807.161,41 kn	164.197.000,00 kn	102.008.000,00 kn	115.581.297,00 kn
3.	Financijska imovina	4.220.287,77 kn	2.823.701,97 kn	1.616.000,00 kn	947.000,00 kn	4.655.251,00 kn
4.	Potraživanja	- kn	- kn	748.000,00 kn	1.711.000,00 kn	16.895,00 kn
5.	Odgođena porezna imovina	- kn	4.272.679,80 kn	- kn	- kn	- kn
C.	KRATKOTRAJNA IMOVINA	**94.448.451,08 kn**	**86.985.453,37 kn**	**29.999.000,00 kn**	**47.506.000,00 kn**	**38.561.487,00 kn**
1.	Zalihe	42.185.404,82 kn	28.191.606,65 kn	10.791.000,00 kn	13.084.000,00 kn	14.608.300,00 kn
2.	Potraživanja	44.265.466,85 kn	43.263.852,39 kn	17.961.000,00 kn	22.108.000,00 kn	19.177.965,00 kn
3.	Financijska imovina	5.017.686,92 kn	4.007.127,33 kn	- kn	- kn	2.264.336,00 kn
4.	Novac na računu i u blagajni	2.979.892,49 kn	11.522.867,00 kn	1.247.000,00 kn	12.314.000,00 kn	2.510.888,00 kn
D.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	42.894.758,53 kn	11.601.556,17 kn	546.000,00 kn	565.000,00 kn	6.523.904,00 kn
E.	**UKUPNA AKTIVA**	**618.425.903,18 kn**	**505.455.319,67 kn**	**334.836.000,00 kn**	**174.825.000,00 kn**	**165.338.834,00 kn**
F.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn
	PASIVA					
A.	KAPITAL I REZERVE	- 50.989.390,21 kn	- 114.689.783,16 kn	- 202.138.000,00 kn	- 77.336.000,00 kn	- 82.430.479,00 kn
1.	Upisani temeljni kapital	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn	170.514.000,00 kn
2.	Kapitalne rezerve	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn
3.	Rezerve iz dobiti	54.930.555,58 kn	72.997.617,22 kn	8.526.000,00 kn	8.526.000,00 kn	8.525.700,00 kn
4.	Revalorizacijske rezerve	121.835.631,62 kn	117.811.330,95 kn	94.594.000,00 kn	54.653.000,00 kn	54.652.982,00 kn
5.	Zadržana dobit (gubitak)	- 163.211.410,20 kn	- 395.240.466,98 kn	- 450.886.000,00 kn	- 499.681.000,00 kn	310.918.741,00 kn
6.	Dobitak (gubitak) tekuće godine	- 239.438.807,30 kn	- 78.814.573,88 kn	- 24.886.000,00 kn	188.652.000,00 kn	- 5.204.420,00 kn
7.	Manjinski interes	4.380.640,04 kn	- kn	- kn	- kn	- kn
B.	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE	52.197.347,06 kn	56.679.896,85 kn	58.749.000,00 kn	6.973.000,00 kn	13.574.877,00 kn
C.	DUGOROČNE OBVEZE	251.543.422,84 kn	207.110.934,10 kn	20.766.000,00 kn	69.436.000,00 kn	58.995.328,00 kn
D.	KRATKOROČNE OBVEZE	329.450.360,49 kn	325.841.120,98 kn	446.143.000,00 kn	169.390.000,00 kn	170.028.091,00 kn
E.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	36.224.163,05 kn	28.555.460,43 kn	11.316.000,00 kn	6.362.000,00 kn	5.171.017,00 kn
F.	**UKIUPNA PASIVA**	**618.425.903,18 kn**	**505.455.319,67 kn**	**334.836.000,00 kn**	**174.825.000,00 kn**	**165.338.834,00 kn**
G.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	- kn	- kn	- kn	- kn	- kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 10 Račun dobiti i gubitka TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

RAČUN DOBITI I GUBITKA - TEHNIKA D.D. (2018.-2022.)						
		2018.	2019.	2020.	2021.	2022. (Q2)
1.	Prihodi iz poslovne djelatnosti	382.441.476,86 kn	197.613.063,82 kn	121.041.000,00 kn	344.069.000,00 kn	40.980.826,00 kn
2.	Rashodi iz poslovne djelatnosti	562.958.741,80 kn	258.030.896,33 kn	138.757.000,00 kn	151.601.000,00 kn	41.454.849,00 kn
3.	Financijski prihodi	7.379.648,51 kn	11.941.967,80 kn	1.841.000,00 kn	693.000,00 kn	566.843,00 kn
4.	Financijski rashodi	66.286.456,82 kn	34.599.648,90 kn	9.011.000,00 kn	13.293.000,00 kn	2.304.458,00 kn
5.	Ukupni prihodi	389.821.125,37 kn	209.555.031,62 kn	122.882.000,00 kn	344.762.000,00 kn	41.547.669,00 kn
6.	Ukupni rashodi	629.245.198,62 kn	292.630.545,23 kn	147.768.000,00 kn	164.894.000,00 kn	43.759.307,00 kn
7.	Brtuto dobit (gubitak) prije oporezivanja	- 239.424.073,25 kn	- 83.075.513,61 kn	- 24.886.000,00 kn	179.868.000,00 kn	- 2.211.638,00 kn
8.	Porez na dobit	14.734,05 kn	- 4.260.939,73 kn	- kn	8.784.000,00 kn	
9.	Neto dobit (gubitak)	- 239.438.807,30 kn	- 78.814.573,88 kn	- 24.886.000,00 kn	171.084.000,00 kn	- 2.211.638,00 kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

4.2.1. Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Tablica 9 prikazuje bilancu poduzeća TEHNIKA d.d. kroz razdoblje od 2018. do 2022. godine, odnosno od ulaska poduzeća u predstečajni postupak do nastavka njegovog redovnog poslovanja. Na temelju provedene horizontalne analize tih podataka, vidljivo je sve veće smanjenje vrijednosti dugotrajne imovine poduzeća. 2019. bilježi se smanjenje od 15,42% u odnosu na prethodnu godinu, dok se u nastavku poslovanja (2020.) taj postotak povećava na 25,21% te 2021. godine iz nosi 58,34%. Odnosno, 2021. godine vrijednost dugotrajne imovine poduzeća pala je za 58,34% u odnosu na 2020. godinu. Pod stavkom kratkotrajna imovina poduzeće 2020. godine bilježi pad vrijednosti od 65,51%, ali 2021. dolazi do porasta vrijednosti od 58,35%. Gledajući ukupnu imovinu poduzeća vidljivo je konstantno opadanje njene vrijednosti. 2019. vrijednost opada za 18,26%, 2020. za 33,76%, te na kraju razdoblja 2021. godine zabilježen je pad vrijednosti od 47,79% u odnosu na prethodnu godinu. Također isti slučaj kao što je s ukupnom aktivom poduzeća, vidljiv je i na pasivi. Vrijednost vlastitih izvora imovine u 2019. godini smanjuje se za 124,93% u odnosu na prethodnu, 2020. smanjuje se za 76,25% u odnosu na 2019., ali 2021. godine ona se povećava za 61,74% u odnosu na 2020. Prema podacima iz bilance poduzeća moguće je iščitati kako su za novonastalu situaciju u 2021. godini odgovorni prihodi, točnije dobitak tekuće godine. Što se tiče tuđih izvora imovine vidljive su varijacije, ali najznačajnija promjena bilježi se 2021. godine, radi se o povećanju dugoročnih obveza za 234,37%.

U tablici 10 prikazane se su stavke računa dobiti i gubitka TEHNIKA d.d., na temelju njenih podataka vidljivo je kako se poslovni prihodi poduzeća smanjuju do 2021. godine kada poduzeće uspješno izlazi iz predstečajnog postupka te nastavlja s redovnim poslovanjem. 2019. godine zabilježeno je smanjenje od 48,33% u odnosu na prethodnu 2018. godinu. 2020. taj postotak je nešto manji, smanjenje u odnosu na 2019. iznosi 38,75%. U narednom periodu, kroz 2021. godinu poduzeće se ponovno „podiže na noge“, sklapa nove poslove, naplaćuje stare te uprava vidi potencijalnu svjetliju budućnost. Ova izjava očituje se pod stavkom prihodi iz poslovne djelatnosti gdje je u 2021. zabilježen porast od 184,26% u odnosu na prošlu godinu. Slična situacija vidljiva je i pod stavkom rashodi iz poslovne djelatnosti gdje je do 2021. vidljivo smanjenje, dok se 2021. bilježi porast. Bilježenje porasta rashoda poslovanja ne zvuči pozitivno, ali ako pogledamo omjer prihoda i rashoda u 2021. godini svakako je navedeni porast rashoda prihvatljiv. Prema do sada analiziranim podacima očekivano je da se slična situacija odvija i pod stavkom neto dobitak (gubitak). Prema ovoj stavci vidljivo je pozitivno kretanje poslovanja, 2019. zabilježen je porast neto dobiti od 65,30% u odnosu na prethodnu godinu, 2020. godine zabilježen je porast od 68,42% u odnosu na 2019., a 2021. godine zabilježen je porast neto dobiti od čak 787,47%.

S obzirom na provedenu analizu jasno je zašto je poduzeće 2021. godine podnijelo zahtjev za prekid predstečajnog postupka.

4.2.2. Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Prema podacima iz tablice 9 koja prikazuje bilancu poduzeća TEHNIKA d.d. u periodu predstečajnog postupka moguće je zaključiti kako u tom razdoblju imovinom poduzeća dominira dugotrajna imovina, te njen udio iznosi više od 70% ukupne imovine. Ta dominacija najbolje je vidljiva 2020. godine kada je udio dugotrajne u ukupnoj imovini iznosio 90,88%. Gledajući pasivu poduzeća vidljivo je kako poduzeće svoju posluje pomoću tuđih izvora imovine, odnosno vrijednost imovine poduzeća kao izvor ima tuđa sredstva. Pretežno su zastupljene kratkoročne obveze koje u promatranom razdoblju nisu imale ispod 55% udjela u ukupnim obvezama. Primjerice 2020. godine vidljivo je kako su kratkoročne obveze iznosile 95,55% ukupnih obveza poduzeća.

Iz tablice 9 vidljive su kretnje vrijednosti stavki računa dobiti i gubitka kroz promatrano razdoblje, odnosno u periodu od 2018. do 2021. godine kada je nad poduzećem TEHNIKA d.d. proveden predstečajni postupak. Može se iščitati kako u ukupnim prihodima poduzeća najveći udio imaju prihodi is poslovne djelatnosti, slična situacija je i s rashodima samo u nešto manjem omjeru. 2021. godine poduzeće je više od 99%, točnije 99,8% svojih ukupnih prihoda steklo kroz poslovne djelatnosti. S druge strane rashodi poslovne djelatnosti činili su 91,94% ukupnih rashoda poduzeća.

4.2.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja

U nastavku prikazan je izračun nekoliko važnijih financijskih pokazatelja u periodu provedbe predstečajnog postupka kako bi se na temelju njih donijeli zaključci o poslovanju poduzeća. Također analiza pomoću pokazatelja provedena je kako bi se uvidjele razlike u njegovu poslovanju tokom godina i utjecaj predstečajnog postupka.

Kao što su pod podnaslovom 8.1.3. bili izračunati financijski pokazatelji poduzeća TEHNIKA d.d. prije otvaranja predstečajnog postupka, tako su u nastavku prikazani njihovi izračuni za razdoblje nakon ulaska u predstečaj do potpisivanja predstečajnog sporazuma, odnosno u periodu od 2018. do 2021. godine.

Tablica 11 Izračun koeficijenta trenutne likvidnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

Pokazatelji likvidnosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
KO trenutne likvidnosti =	novac / kratkoročne oveze	=	0,009	0,035	0,003	0,073	0,015

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 10 prikazuje kretanje koeficijenta trenutne likvidnosti u intervalu od 2018. do 2021. godine, odnosno od trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak pa do trenutka za koji su objavljeni zadnji financijski izvještaji. Iz tablice su vidljive varijacije koeficijenta trenutne likvidnosti, a prema podacima možemo zaključiti kako je poduzeće najlošije poslovalo u 2018. godini kada je otvoren predstečajni postupak nad njim. Naime u tom periodu poduzeće svojim novcem nije moglo podmiriti niti 1% svojih kratkoročnih obveza. Isto tako vidljivo je kako je poslovanje TEHNIKA d.d. nešto bolje u 2021. godini kada je novcem moglo namiriti 7% kratkoročnih obveza.

Tablica 12 Izračun koeficijenta tekuće likvidnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2021.)

Pokazatelji likvidnosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
KO tekuće likvidnosti =	kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze	=	0,287	0,267	0,067	0,280	0,227

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 11 prikazuje kretanje koeficijente tekuće likvidnosti u intervalu od 2018. do 2021. godine, odnosno od trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak pa do trenutka za koji su objavljeni zadnji financijski izvještaji. Ovdje su također vidljive varijacije u kretanju koeficijenta kao i u slučaju koeficijenta trenutne likvidnosti, ali odnosi su nešto bolji. Vidljivo je kako je poduzeće u 2018. godini moglo podmiriti najviše obveza svojom kratkotrajnom imovinom, odnosno nešto više od 28% njih moglo je financirati kratkotrajnom imovinom, isto vrijedi i za 2021. godinu kada se poduzeće nastavlja s redovnim poslovanjem. 2020. koeficijent tekuće likvidnosti bi je znatno niži te je u tom trenutku poduzeće moglo pokriti malo manje od 7% svojih kratkoročnih obveza iz kratkotrajne imovine. S obzirom da bi koeficijent tekuće likvidnosti prilikom zadovoljavajućeg poslovanja trebao iznositi minimalno 2, može se zaključiti kako poslovanje poduzeća, odnosno njegovi rezultati nisu niti približno zadovoljavajući.

Tablica 13 Izračun koeficijenta financijske stabilnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

Pokazatelji likvidnosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
KO financijske stebilnosti =	dugotrajana imovina / kapital + dugoročne obveze	=	1,140	1,077	1,591	0,528	0,524

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 12 prikazuje kretanje koeficijente financijske stabilnosti u intervalu od 2018. do 2021. godine, odnosno od trenutka kada je poduzeće ušlo u predstečajni postupak pa do trenutka za koji su objavljeni zadnji financijski izvještaji. U tablici je vidljiv opadajući trend, iako se u 2020. godini bilježi porast, s toga to smatramo izuzetkom. S obzirom na pretežno smanjenje koeficijenta financijske stabilnosti smatra se da poduzeće s godinama smanjuje financiranje dugotrajene imovine pomoću glavnice i dugoročnih obveza što je pozitivno.

Naravno, u 2021. godini situacija je obrnuta, ali s obzirom da se poduzeće vraća u redovno poslovanje, prihvatljiva su dodatna zaduženja kako bi se uložilo u napredovanje poduzeća.

Tablica 14 Izračun koeficijenta zaduženosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

Pokazatelji zaduženosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
KO zaduženosti =	ukupne obveze / ukupna imovina	=	0,939	1,054	1,394	1,366	1,385

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 13 prikazuje kretanje koeficijenta zaduženosti u periodu od 2018. do 2021. godine, odnosno nakon što je poduzeće ušlo u predstečajni postupak. Iz tablice je poduzeće 2018. godine 94% ukupne imovine financiralo iz tuđih sredstava. U narednom periodu, odnosno do 2021. godine vidljivo je da koeficijent zaduženosti iznosi preko 1 što znači da poduzeće uz svoju imovinu ima dodatne troškove (ili nagomilane gubitke i kamate iz prošlih poslovnih godina) koje financira iz tuđih izvora.

Tablica 15 Izračun koeficijenta obrta ukupne imovine Tehnika d.d. (2018.-2022.)

Pokazatelji aktivnosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
KO obrta ukupne imovine =	ukupni prihodi / ukupna imovina	=	0,630	0,415	0,367	1,972	0,251

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 14 prikazuje kretanje koeficijenta obrtaja ukupne imovine u periodu od 2018. do 2021. godine, odnosno nakon što je odobren predstečajni postupak nad poduzećem. Iz tablice je vidljivo kako poduzeće svojim prihodima ne uspijeva obrnuti vrijednost vlastite imovine do 2021. u kojoj je skoro udvostručuje što je svakako od pozitivnog značenja za poslovanje poduzeća. Ukoliko poduzeće uspije održati pozitivan trend koeficijenta obrta ukupne imovine postoji mogućnost za nastavak daljnjeg poslovanja za TEHNIKA d.d., no naravno predviđanja na temelju jedne godine nisu pouzdana te ne možemo sa sigurnošću tvrditi, ali s obzirom da u toj godini TEHNIKA d.d izlazi iz predstečajnog postupka ta predviđanja bi se mogla ostvariti.

Tablica 16 Izračun ekonomičnosti poslovanja TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)

Pokazatelji ekonomičnosti			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
ekonomičnost ukupnog poslovanja =	ukupni prihodi / ukupni rashodi	=	0,620	0,716	0,832	2,091	0,949

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 16. prikazuje kretanje ekonomičnosti ukupnog poslovanja poduzeća TEHNIKA d.d. u razdoblju nakon ulaska u predstečajni postupak, odnosno od 2018. do 2022. godine. Iz tablice se može uočiti pozitivan trend prisutan u ekonomičnosti poslovanja poduzeća što bi kod poduzetnika moglo izazvati pozitivna predviđanja za budućnost poslovanja poduzeća TEHNIKA d.d.

5. Analiza financijskih izvješća na primjeru predstečajnog vjerovnika

Kao što je u prethodnoj cjelini provedena analiza nad financijskim izvještajima dužnika, u nastavku slijedi analiza financijskih izvještaja poduzeća koja su u ovom slučaju bili vjerovnici poduzeća TEHNIKA d.d. Prevedena je analiza nad poduzećem Antonio Trade d.o.o. iz Splita. Razlog za odabir ovog poduzeća bio je ugovor o cesiji, odnosno dokaz kako predstečajni postupak doista može naškoditi poslovanju vjerovnika. Pretpostavka je da Antonio Trade d.o.o. okončanjem predstečajnog postupka nad društvom TEHNIKA d.d. ne bi u cijelosti uspjelo naplatiti svoja potraživanja (tražbinu) te je putem cesije 2019. godine poduzeće prodalo svoja potraživanja prama navedenom dužniku. Treća strana S. B. Toranj iz Zagreba otkupilo potraživanja Antonio Trade d.o.o. u iznosu od 2.567.797,27 kuna te povećalo svoja ukupna potraživanja prema dužniku na 25.902.573,92 kune.

U nastavku su prikazani bilanca te račun dobiti i gubitka poduzeća Antonio Trade d.o.o. na temelju čijih podataka su izračunati financijski pokazatelji, te provedene horizontalna i vertikalna analiza u razdoblju od 1018. do 2021. godine.

5.1. Horizontalna i vertikalna analiza bilance

Tablica 17 prikazuje stanja bilance poduzeća Antonio Trade d.o.o. kroz razdoblje od 2018. do 2021. godine, odnosno od ulaska dužnika TEHNIKA d.d. u predstečajni postupak. 2018. godine pod stavkom kratkotrajnih potraživanja zabilježen je iznos 104.261.528,00 kuna od čega su 2.567.797,27 kuna potraživanja prema već spomenutom dužniku. Kao što je gore navedeno u 2019. godini poduzeće je, zbog rizika naplate, svoja spomenuta potraživanja prodalo putem cesije trećoj strani. Vidljivo ja kako ukupna vrijednost imovine poduzeća ima negativan trend te se kroz promatrano razdoblje smanjuje, a najveće smanjenje zabilježeno je 2021. godine, kada je prisutno smanjenje ukupne imovine od skoro 4%. Također slična situacija vidljiva je i unutar pasive poduzeća, ali pozitivno to što kako su se ukupne obveze poduzeća smanjivale, vrijednost vlastitog kapitala i rezervi je rasla. Iz bilance je vidljivo kako imovinom poduzeća dominira kratkotrajna imovina te je njen udio kroz promatrano razdoblje uvijek bio veći od 60%. Tu tvrdnju potvrđuje vertikalna analiza bilance, kao i to da poduzeće kao izvor imovine koristi više tuđa sredstva, nego vlastita.

Tablica 17 Bilanca Antonio Trade d.o.o. (2018.-2021.)

BILANCA - ANTONIO TRADE D.O.O. (2018-2021.)					
		2018.	2019.	2020.	2021.
	AKTIVA				
A.	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	- kn	- kn	- kn	- kn
B.	DUGOTRAJNA IMOVINA	**58.622.593,00 kn**	**57.882.628,00 kn**	**57.316.755,00 kn**	**57.174.812,00 kn**
1.	Nematerijalna imovina	713.469,00 kn	713.171,00 kn	721.518,00 kn	721.518,00 kn
2.	Materijalna imovina	44.351.763,00 kn	43.823.667,00 kn	43.249.447,00 kn	43.107.504,00 kn
3.	Financijska imovina	13.345.790,00 kn	13.345.790,00 kn	13.345.790,00 kn	13.345.790,00 kn
4.	Potraživanja	211.571,00 kn	- kn	- kn	- kn
5.	Odgođena porezna imovina	- kn	- kn	- kn	- kn
C.	KRATKOTRAJNA IMOVINA	**112.669.097,00 kn**	**108.981.687,00 kn**	**103.102.249,00 kn**	**99.836.627,00 kn**
1.	Zalihe	4.864.365,00 kn	3.961.211,00 kn	249.310,00 kn	257.320,00 kn
2.	Potraživanja	104.261.528,00 kn	103.499.927,00 kn	101.233.416,00 kn	98.574.479,00 kn
3.	Financijska imovina	3.452.326,00 kn	1.504.989,00 kn	1.593.028,00 kn	977.753,00 kn
4.	Novac na računu i u blagajni	90.878,00 kn	15.560,00 kn	26.495,00 kn	27.075,00 kn
D.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	268.086,00 kn	25.336,00 kn	16.709,00 kn	125.921,00 kn
E.	**UKUPNA AKTIVA**	**171.559.776,00 kn**	**166.889.651,00 kn**	**160.435.713,00 kn**	**157.137.360,00 kn**
F.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	- kn	- kn	- kn	- kn
	PASIVA				
A.	KAPITAL I REZERVE	25.535.187,00 kn	26.205.828,00 kn	26.312.615,00 kn	26.408.833,00 kn
1.	Upisani temeljni kapital	20.600,00 kn	20.600,00 kn	20.600,00 kn	20.600,00 kn
2.	Kapitalne rezerve	- kn	- kn	- kn	- kn
3.	Rezerve iz dobiti	- kn	- kn	- kn	- kn
4.	Revalorizacijske rezerve	410.591,00 kn	410.591,00 kn	410.591,00 kn	410.591,00 kn
5.	Zadržana dobit (gubitak)	22.575.015,00 kn	25.016.760,00 kn	25.681.398,00 kn	25.881.963,00 kn
6.	Dobitak (gubitak) tekuće godine	2.528.981,00 kn	757.877,00 kn	200.026,00 kn	95.679,00 kn
7.	Manjinski interes	- kn	- kn	- kn	- kn
B.	DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE	- kn	- kn	- kn	- kn
C.	DUGOROČNE OBVEZE	- kn	- kn	- kn	- kn
D.	KRATKOROČNE OBVEZE	55.274.898,00 kn	50.586.606,00 kn	45.798.215,00 kn	44.504.062,00 kn
E.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	90.749.691,00 kn	90.097.218,00 kn	88.324.343,00 kn	86.224.464,00 kn
F.	**UKIUPNA PASIVA**	**171.559.776,00 kn**	**166.889.652,00 kn**	**160.435.173,00 kn**	**157.137.359,00 kn**
G.	IZVANBILANIČNI ZAPISI	- kn	- kn	- kn	- kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 18 RDG Antonio trade d.o.o.(2018.-2021.)

RAČUN DOBITI I GUBITKA - ANTONIO TRADE D.O.O. (2018.-2021.)					
		2018.	2019.	2020.	2021.
1.	Prihodi iz poslovne djelatnosti	7.165.786,00 kn	4.241.376,00 kn	2.155.102,00 kn	304.695,00 kn
2.	Rashodi iz poslovne djelatnosti	4.658.719,00 kn	3.713.773,00 kn	3.961.030,00 kn	2.416.999,00 kn
3.	Financijski prihodi	709.694,00 kn	844.482,00 kn	2.210.691,00 kn	2.221.453,00 kn
4.	Financijski rashodi	80.428,00 kn	432.211,00 kn	144.756,00 kn	446,00 kn
5.	Ukupni prihodi	7.875.480,00 kn	5.085.858,00 kn	4.365.793,00 kn	2.526.148,00 kn
6.	Ukupni rashodi	4.739.147,00 kn	4.145.984,00 kn	4.105.786,00 kn	2.417.445,00 kn
7.	Brtuto dobit (gubitak) prije oporezivanja	3.136.333,00 kn	939.874,00 kn	260.007,00 kn	108.703,00 kn
8.	Porez na dobit	607.352,00 kn	181.997,00 kn	59.981,00 kn	13.025,00 kn
9.	Neto dobit (gubitak)	2.528.981,00 kn	757.877,00 kn	200.026,00 kn	95.678,00 kn

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

5.2. Horizontalna i vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Iz tablice 18. vidljive su vrijednosti stavki RDG-a poduzeća Antonio Trade d.o.o. od 2018. do 2021. godine iz kojih je moguće iščitati kako se ukupni prihodi poduzeća kroz promatrano razdoblje smanjuju, a postotak smanjenja 2021. godine iznosio je čak 85,86%, ali tu je i činjenica da su rashodi poduzeća također s vremenom opadali. Ista situacija vidljiva je ostvarenom dobiti koja se iz godine u godinu smanjivala, a najveći pad zabilježen je 2020. godine, od 73,61%. S druge strane vertikalnom analizom dolazi se od spoznaje kako je poduzeća na početku promatranog razdoblja 91% ukupnih prihoda ostvarilo iz poslovne djelatnosti, dok je taj postotak 2021. godine iznosio svega 12,06% Na temelju tih informacija postavlja se pitanje o budućnosti poduzeća, odnosno o rentabilnosti njegova poslovanja.

5.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja

U nastavku su prikazane kretnje financijskih pokazatelja poduzeća Antonio trade d.o.o., u ovom slučaju promatranog kao vjerovnika TEHNIKA d.d., kako bi se uvidjele promjene u poslovanju tijekom promatranog razdoblja (2018.-2021.), te je li predstečaj poduzeća TEHNIKA d.d. imao veći utjecaj na njega. Naime kao što je ranije navedeno poduzeće 2019. godine svoje potraživanje preme TEHNIKA d.d. putem cesije prodaje trećoj strani, odnosno poduzeću S.D. Toranj d.o.o.

Tablica 19 Koeficijent tekuće likvidnosti Antonio trade d.o.o (2018.-2021.)

Pokazatelji likvidnosti			2018.	2019.	2020.	2021.
KO tekuće likvidnosti =	kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze	=	2,038	2,154	2,251	2,243

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Iz tablice 19 moguće je vidjeti kako je tokom razdoblja koeficijent tekuće likvidnosti pretežno u porastu, ali najbitnije je da u svakoj godini unutar promatranog razdoblja iznosi preko 2. Drugim riječima poduzeće s lakoćom sve svoje kratkoročne obveze može podmiriti pomoću svoje kratkotrajne imovine.

Tablica 20 Koeficijent zaduženosti Antonio trade d.o.o (2018.-2021.)

Pokazatelji zaduženosti			2018.	2019.	2020.	2021.
KO zaduženosti =	ukupne obveze / ukupna imovina	=	0,322	0,303	0,285	0,283

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Tablica 20 prikazuje kretanje koeficijenta zaduženosti poduzeća Antonio trade d.o.o. u razdoblju od 2018. do 2021. godine odnosno od kada je dužnik TEHNIKA d.d. ušao u predstečaj do njegova izlaska iz spomenutog postupka. Vidljivo je kako ovaj koeficijent ima negativan trend iz čega možemo zaključiti kako poduzeće sve više svoje imovine financira vlastitim sredstvima, umjesto tuđim.

Tablica 21 Ekonomičnost poslovanja Antonio trade d.o.o. (2018.-2021.)

Pokazatelji ekonomičnosti			2018.	2019.	2020.	2021.
ekonomičnost ukupnog poslovanja =	ukupni prihodi / ukupni rashodi	=	1,662	1,227	1,063	1,045

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim iz Registra godišnjih financijskih izvještaja Financijske agencije

Iz tablice 21 može se iščitati kako ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća opada kroz promatrano razdoblje, što zapravo znači kako ostvaruje sve manje ukupne prihode, dok rashodi poslovanja postaju veći.

6. Zaključak

Predstečajni postupak podrazumijeva pravni postupak koji se provodi u svrhu utvrđivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima, sprječavanja nesposobnosti plaćanja i održavanja njegove djelatnosti. Prijedlog za pokretanje predstečajnog postupka podnosi se pisanim obrascem nadležnom trgovačkom sudu, a odluka suda objavljuje se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. Kao osnova za pokretanje postupka tu je sudska potvrda da doista postoji prijeteća nesposobnost za plaćanje. Prilikom pokretanja predstečajnog postupka sudu je potrebno, uz obrazac o pokretanju predstečajnog postupka, dostaviti obračun o neisplaćenim plaćama ako postoje, financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu, te prijedlog restrukturiranja. Nakon objave sudskog rješenja dužnik ima pravo na žalbu u roku od 8 dana. Pravni lijek može podnositi maksimalno dva puta. Nakon otvaranja postupka upućuju se pozivi dužniku i njegovim vjerovnicima da utvrde/ospore tražbine. Svaka prijavljena tražbina mora imati ispravu kojom se može uvidjeti postojanje navedenih obveza. Zatim se u daljnjem periodu zakazuju ročišta za utvrđivanje i osporavanje tražbina, a nakon toga o planu restrukturiranja. Potvrđivanjem plana restrukturiranja, zaključuje se predstečajni postupak, no prije toga dužnik je obvezan podmiriti troškove postupka. Razlog postojanja predstečajnog postupka je upravo kako bi dužnici mogli nastaviti s poslovanjem uz određene olakšice i odgode kako bi se probalo spasiti njegovo poslovanje. Jedna od tih olakšica je svakako mogućnost otpisa do 80% iznosa prijavljenih tražbina i prilagođeni način otplate preostalog iznosa. Također tu je i obustava svih parničkih i arbitražnih postupaka, kao i svih ovršnih postupaka te postupaka osiguranja pokrenutih nad dužnikom prilikom pokretanja predstečajnog postupka.

Financijski izvještaji kao cilj imaju informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti njegova poslovanja. Temeljni financijski izvještaji su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o promjenama vlasničke glavnice, izvještaj o novčanim tokovima i bilješke uz financijske izvještaje. Fokus rada je na bilanci i RDG-u te je u praktičnom djelu provedena njihova analiza nad poduzećem TEHNIKA d.d. kao dužniku i Antonio Trade d.o.o. kao njegovu vjerovniku. Provedene su horizontalna i vertikalna analiza spomenutih izvješća, kao i analiza pomoću nekoliko glavnih financijskih pokazatelja.

Analizom financijskih izvještaja TEHNIKA d.d. vidljive su varijacije vrijednosti na pojedinim stavkama spomenutih izvješća u skladu s pravnom situacijom i poslovanjem poduzeća. Prema bilanci poduzeća vidljiv je negativan trend u kretanju vrijednosti imovine (kapitala i obveza) do 2017. godine. U računu dobiti i gubitka poduzeća može se iščitati relativno dobro poslovanje do 2016. godine kada je poduzeće ostvarivalo dobit u rasponu

između devetsto tisuća i dva milijuna. No 2017. godine zabilježen je gubitak od 142.579.231,95 kune. To je trenutak u kojemu uprava TEHNIKA d.d. podnosi zahtjev za pokretanjem predstečajnog postupka koji Trgovački sud u Zagrebu 2018. godine odobrava. U daljnjem periodu, odnosno od pokretanja predstečajnog postupka pa do danas, provedenom analizom bilance poduzeća vidljiv je i dalje negativan trend u vrijednosti ukupne imovine poduzeća. S druge strane u periodu predstečajnog postupka vidljivo je kako se kroz prve 3 godine (2018.-2020.) gubitak poduzeća smanjuje, te 2021. ostvaruje dobit u iznosu 179.868.000,00 kuna. Nakon toga dolazi do postizanja Predstečajnog sporazuma te TEHNIKA d.d. nastavlja s redovnim poslovanjem. Prema podacima iz 2022. godine poduzeće posluje s gubitkom od 2.211.638,00 kuna, ali naravno s obzirom da su to podaci za prvo polugodište i da dosta potraživanja nije dospjelo, odnosno naplaćeno ne možemo donositi zaključak dok poslovna godina ne završi. Prema povedenoj analizi dosadašnjih financijskih izvještaja pretpostavka je da se poslovanje poduzeća doista bude stabiliziralo što se i planiralo postići pokretanjem predstečajnog postupka.

Popis literature

Knjige:

Dumančić K., Horak H., Poljanec K., Preložnjak B., Šafranko Z., (2016.). *Uvod u trgovačko pravo*. Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Ježovita A., Mamić Sačer I., Sever Mališ S., Žager K., Žager L.: (2017.). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Vašiček V., Žager K., Žager L. (2001.). *Računovodstvo za neračunovođe*. Zagreb: Hrvatska zajednica za računovođe i financijske djelatnike

Žager K., Žager L. (1999.). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

Internet izvori:

Finacijski izvještaji (bilanca i račun dobiti i gubitka) poduzeća TEHNIKA d.d. za razdoblje 2017.-2021. godine i Antonio trade d.o.o. za razdoblje 2018.-2021. godine preuzeti sa Registar financijskih izvještaja (www.rgfi.fina.hr)

Kvartalni financijski izvještaji poduzeća TEHNIKA d.d. za prva dva kvartala (polugodište) 2022. godine preuzeti sa službene stranice TEHNIKA d.d. - www.tehnika.hr (pristupano 5.9.2022.)

Gelenčer G. (2015.). *Dobre i loše strane novog predstečajnog zakona*, preuzeto sa www.lidermedia.hr (pristupano dana 3.8.2022.)

Objavljeni dopisi vjerovnika, dužnika i nadležnih sudova sa Mrežne stranice e-Oglasna ploča sudova iz predmeta *St-2481/2018* odnosno vezena uz pravni postupak predstečajne nagodbe nad TEHNIKA d.d. (preuzeto sa https://e-oglasna.pravosudje.hr, na dane 25.7.-15.8.2022.)

Stečajni zakon Republike Hrvatske (2022.), preuzeto sa www.zakon.hr (pristupano na dane 15.7-5.8.2022.)

Uprava TEHNIKA d.d. (2021.). *Uspješno dovršen predstečajni postupak,* preuzeto sa www.tehnika.hr (pristupano dana 1.9.2022.)

Zakon o računovodstvu Republike Hrvatske (2020.), preuzeto sa www.zakon.hr (pristupano na dane 5.-8.8.2022.)

Popis tablica

Tablica 1 Bilanca TEHNIKA d.d. (2013.-2017.) 11
Tablica 2 Račun dobiti i gubitka TEHNIKA d.d. (2013.-2017.) 12
Tablica 3 Izračun koeficijenta trenutne likvidnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)..... 14
Tablica 4 Izračun koeficijenta tekuće likvidnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)..... 15
Tablica 5 Izračun koeficijenta financijske stabilnosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.) ... 15
Tablica 6 Izračun koeficijenta zaduženosti TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)..... 16
Tablica 7 Izračun koeficijenta obrta ukupne imovine TEHNIKA d.d. (2013.-2017.)... 16
Tablica 8 Izračun ekonomičnosti poslovanja TEHNIKA d.d. (2013.-2017.) 16
Tablica 9 Bilanca poduzeća TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)..... 18
Tablica 10 Račun dobiti i gubitka TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)..... 19
Tablica 11 Izračun koeficijenta trenutne likvidnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.)..... 21
Tablica 12 Izračun koeficijenta tekuće likvidnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2021.)..... 22
Tablica 13 Izračun koeficijenta financijske stabilnosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.) . 22
Tablica 14 Izračun koeficijenta zaduženosti TEHNIKA d.d. (2018.-2022.) 23
Tablica 15 Izračun koeficijenta obrta ukupne imovine Tehnika d.d. (2018.-2022.).... 23
Tablica 16 Izračun ekonomičnosti poslovanja TEHNIKA d.d. (2018.-2022.) 24
Tablica 17 Bilanca Antonio Trade d.o.o. (2018.-2021.)..... 26
Tablica 18 RDG Antonio trade d.o.o.(2018.-2021.)..... 27
Tablica 19 Koeficijent tekuće likvidnosti Antonio trade d.o.o (2018.-2021.)..... 28
Tablica 20 Koeficijent zaduženosti Antonio trade d.o.o (2018.-2021.) 28
Tablica 21 Ekonomičnost poslovanja Antonio trade d.o.o. (2018.-2021.)..... 29